

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет філології

Кафедра української мови

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРИ У ЗВО»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.01 Українська мова та література

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Методика викладання української мови та української літератури у ЗВО»
Викладач (-і)	кандидат філологічних наук Грещук Валентина Василівна, кандидат педагогічних наук Слоньовська Ольга Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380506879363 +380638629015
E-mail викладача	valentya.greshchuk@pnu.edu.ua olga.slonovska@ukr.net
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Основним завданням курсу є формування професійної мовно-комунікативної компетенції студентів. Важливими аспектами лінгводидактичної моделі розвитку педагогічної майстерності майбутніх фахівців є обґрунтування принципів навчання, визначення характеру взаємодії між викладачем та студентом, презентація ефективних форм, методів, засобів навчання у вищих навчальних закладах. Курс «Методика викладання української мови та української літератури у ЗВО» передбачає вивчення концептуальних засад мовної освіти в Україні.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою курсу є підготовка магістрантів до виконання обов'язків викладача мовознавчих дисциплін закладів вищої освіти, проведення науково-пошукової роботи, керівництва дослідницькою роботою студентів; організації навчально-виховного процесу найефективнішими формами, найдоцільнішими методами та прийомами навчання на сучасному етапі розвитку вищої школи. Організаційними формами роботи у процесі вивчення дисципліни «Методика викладання української мови та української літератури у ЗВО» є захисти пропонованих проєктів, проведення лінгвістичних «круглих столів», дискусій, рольових і сюжетних ігор, які є важливими формами розвивального навчання, сприяють удосконаленню професійного спілкування на задану тему, підвищують інтерес до створення і розв'язання тестових завдань. Курс передбачає організацію роботи трансформаційних, питально-відповідних, імітаційних та репродуктивних мовленнєвих тренінгів, спрямованих на формування конкретної мовленнєвої компетенції продуктивного спілкування в обраній професії.</p> <p>Курс передбачає такі цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підготувати майбутніх викладачів мовознавчих дисциплін до педагогічної діяльності в умовах адаптації вищої освіти в Україні до Європейської системи ЄСТБ; – ознайомити з особливостями роботи викладача у ЗВО; – подати стислий історичний екскурс з методики вивчення української мови, а також окреслити сучасні проблеми, що є предметом дискусій, досліджень; – формувати творчі та дослідницькі уміння і навички (діагностичні, прогностичні, організаційні, комунікативні), мовленнєву компетентність; 	

- забезпечити самостійну розробку магістерського змісту занять різних типів і форм (лекції, заліки, іспити, конференції, консультації, колоквиуми, «круглі столи», дискусії, рольові ігри, трансформаційні, питально-відповідні, імітаційні та репродуктивні мовленнєві тренінги);
- виховувати постійну потребу працювати з психолого-педагогічною, методичною літературою;
- розвивати вміння анотувати монографічні праці, присвячені актуальним проблемам методики;
- розвивати вміння у майбутніх викладачів раціонально та науково обґрунтовано організовувати самостійну роботу студентів;
- стимулювати науково-методичну творчість магістрантів, прагнення вдосконалювати свою педагогічну освіту;
- розвивати навички своєчасного й умілого використання технічних засобів навчання і засобів мультимедіа для проведення занять із мовознавчих і лінгводидактичних дисциплін;
- розвивати у магістрантів особистісні якості майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання ролі викладача, прагнення постійно займатися самоосвітою, саморозвитком, самовдосконаленням.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми в процесі професійної діяльності в галузі освіти та науки (лінгвістики, літературознавства, методики викладання) або навчання, що передбачає проведення досліджень та впровадження інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності:

2. Здатність до проведення досліджень, розроблення проєктів та генерування нових ідей у галузі освіти.
3. Здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями.
4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і реалізації її у професійній діяльності.
5. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації, вміння знаходити оптимальні рішення, проявляти креативність та лідерство, працювати в команді.
6. Вміння діагностувати проблеми в галузі освіти, знаходити компромісні рішення та брати відповідальність за їх втілення, бути самокритичним.

Фахові компетентності:

2. Уміння застосовувати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психологопедагогічних дисциплін, використовувати сучасні методики і технології навчання в закладах освіти.
4. Здатність розуміти тенденції в науці та освіті; готовність до впровадження та обміну передовим досвідом, критичного аналізу власних педагогічних напрацювань.
6. Уміння розробляти та застосовувати освітні програми і навчально-методичні матеріали відповідно до конкретного освітнього контексту; здійснювати добір методів і засобів навчання з галузей педагогіки, психології, методики української мови та літератури, спрямованих на розвиток індивідуальних творчих здібностей учасників освітнього процесу з урахуванням їхніх вікових, фізіологічних і психологічних особливостей.
13. Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

2. Усвідомлювати специфіку предметної області та розуміти особливості професійної діяльності, взаємозв'язки філологічної науки з іншими галузями науки і практики.
3. Володіти методами та формами викладання української мови та літератури у вищій школі; розуміти основні функції та завдання педагогіки і психології вищої школи.

5. Уміти організовувати та проводити науково-педагогічні дослідження, представляти їх результати у письмовій та усній формах, представляти результати досліджень у публікаціях, кваліфікаційних роботах, узагальнювати емпіричні дані, робити умовиводи та формулювати висновки.
6. Застосовувати сучасні та інноваційні технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження.
8. Вирішувати морально-етичні проблеми у професійній діяльності, формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, студентами, учнями та їхніми батьками.
11. Уміти організовувати навчальний процес у ЗВО, керувати навчально-пізнавальною діяльністю студентів, берегти фізичне та психо-емоційне здоров'я учасників освітнього процесу.
14. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год
Практичні заняття	12 год
Самостійна робота	21 год

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Перший	014 Середня освіта	Перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

№	Тема	Форма заняття	Результати навчання	Завдання
1	<p>Тема 1. Методика навчання мовознавчих дисциплін як наука і навчальна дисципліна. Історія розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі.</p> <p>1. Загальні питання методики навчання мовознавчих дисциплін як галузі сучасної педагогічної науки.</p> <p>2. Об'єкт, предмет методики навчання мовознавчих дисциплін та основні підходи до навчання мовознавчих дисциплін у ЗВО.</p> <p>3. Закономірності, принципи методики навчання мовознавчих дисциплін у ЗВО.</p> <p>4. Зв'язок методики навчання мовознавчих дисциплін із суміжними науками.</p> <p>5. Зміст, структура курсу та методи наукового</p>	<p>лекція – 2 год</p> <p>практичне заняття – 2 год</p> <p>самостійна робота – 2 год</p>	<p>– знати загальні питання закономірності, принципи методики навчання мовознавчих дисциплін у ЗВО; зміст, структуру курсу та методи наукового дослідження; основні етапи становлення й розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у закладах вищої освіти; особливості становлення й розвитку методики викладання мовознавчих дисциплін у вищій школі наприкінці XIX – 30 рр. XX століття; розвиток методики викладання мовознавчих дисциплін у 40 – 60 роки XX століття; розвиток методики навчання мовознавчих дисциплін у 70 – 90 роки XX століття; особливості розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у XXI столітті.</p> <p>– розуміти, що є об'єктом та предметом</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела.</p>

	<p>дослідження.</p> <p>6. Основні етапи становлення й розвитку методики навчання мовознавчих дисциплін у ЗВО.</p> <p>7. Особливості становлення й розвитку методики викладання мовознавчих дисциплін у вищій школі наприкінці ХІХ – 30 рр. ХХ століття.</p> <p>8. Розвиток методики викладання мовознавчих дисциплін у 40 – 60 роки ХХ століття.</p> <p>9. Розвиток методики навчання мовознавчих дисциплін у 70 – 90 роки ХХ століття.</p>		<p>методики навчання мовознавчих дисциплін у ЗВО.</p>	
2	<p>Тема 2. Організація навчального процесу в системі лінгводидактичної підготовки.</p> <p>1. Особливості організації навчального процесу у закладах вищої освіти.</p> <p>2. Призначення навчального плану, навчальної, робочої програми. Аналіз програм із лінгвістичних дисциплін у вищій школі.</p> <p>3. Дидактичні засади кредитно-модульної системи навчання у закладах вищої освіти.</p> <p>4. Управління навчальною діяльністю та її методичне забезпечення в умовах кредитно-модульної системи навчання.</p> <p>5. Технологія управління навчально-творчою діяльністю студентів.</p> <p>6. Дуальна та неформальна освіта в Україні.</p>	<p>лекція – 2 год</p> <p>практичне заняття – 2 год</p> <p>самостійна робота – 2 год</p>	<p>– знати особливості організації навчального процесу у закладах вищої освіти; дидактичні засади кредитно-модульної системи навчання у ЗВО; на чому базується технологія управління навчально-творчою діяльністю студентів-філологів.</p> <p>– розуміти призначення навчального плану, навчальної програми; як здійснюється управління навчальною діяльністю та її методичне забезпечення в умовах кредитно-модульної системи навчання.</p> <p>– уміти аналізувати програми із лінгвістичних дисциплін у вищій школі.</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела.</p>
3	<p>Тема 3. Організація контролю за навчально-пізнавальною діяльністю та оцінювання навчальних досягнень студентів.</p> <p>1. Поняття про контроль. Функції контролю.</p> <p>2. Принципи контролю. Види і форми контролю.</p>	<p>самостійна робота – 4 год</p>	<p>– знати, що являє собою контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів; функції, принципи, види та форми контролю; особливості тестового контролю, види тестових завдань.</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела.</p>

	3. Особливості тестового контролю. Види тестових завдань.			
4	<p>Тема 4. Форми організації навчання й контролю.</p> <p>1. Форми аудиторної роботи зі студентами. 2. Значення лекції в навчально-виховному процесі. Класифікації лекцій. Вимоги до лекції. 3. Використання засобів навчання під час лекцій. 4. Практичні заняття, колоквиуми, дидактичні ігри, лінгвістичні «круглі столи», дискусії, рольові і сюжетні ігри, трансформаційні, питально-відповідні, імітаційні та репродуктивні мовленнєві тренінги. 5. Методика проведення лекційних, практичних і лабораторних занять з лінгвістичних і лінгводидактичних дисциплін.</p>	<p>лекція – 2 год</p> <p>практичне заняття – 2 год</p> <p>самостійна робота – 2 год</p>	<p>– знати форми аудиторної роботи зі студентами, класифікації лекцій та вимог до них, особливості практичних, семінарських занять, колоквиумів, дидактичних ігор.</p> <p>– розуміти значення лекції у навчально-виховному процесі.</p> <p>– уміти проводити лекційні, практичні та лабораторні заняття з лінгвістичних і лінгводидактичних дисциплін.</p>	опрацювати відповідні наукові джерела.
5	<p>Тема 5. Методи і прийоми навчання мовознавчих дисциплін у закладах вищої освіти.</p> <p>1. Поняття про методи навчання. 2. Класифікації методів навчання. 3. Метод проєктів.</p>	<p>лекція – 2 год</p> <p>практичне заняття – 2 год</p> <p>самостійна робота – 2 год</p>	<p>– знати сутність поняття «методи навчання», класифікації методів навчання.</p> <p>– уміти застосовувати метод проєктів у викладанні мовознавчих дисциплін.</p>	опрацювати відповідні наукові джерела.
6	<p>Тема 6. Засоби навчання мовознавчих дисциплін у закладах вищої освіти.</p> <p>1. Роль та місце засобів навчання в педагогічному процесі вищої школи. 2. Особливості дистанційного навчання у ЗВО. 3. Лінгводидактичні можливості мережевого сервісу.</p>	самостійна робота – 3 год	<p>– знати особливості дистанційного навчання у ЗВО; лінгводидактичні можливості мережевого сервісу.</p> <p>– розуміти роль та місце засобів навчання в педагогічному процесі вищої школи.</p>	опрацювати відповідні наукові джерела.

7	<p>Тема 7. Організація дослідницької діяльності магістрантів.</p> <p>1. Значення дослідницької роботи у формуванні майбутніх фахівців. 2. Напрями наукової роботи. 3. Види студентських наукових робіт.</p>	<p>лекція – 2 год</p> <p>практичне заняття – 2 год</p> <p>самостійна робота – 2 год</p>	<p>– знати основні напрями наукової роботи; види студентських наукових робіт.</p> <p>– розуміти значення науково-дослідницької роботи.</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела.</p>
8	<p>Тема 8. Новітні педагогічні технології.</p> <p>1. Сутність поняття «педагогічна технологія». 2. Класифікації технологій. 3. Особливості впровадження педагогічних технологій в інших країнах. 4. Проблемне навчання. 5. Кредитно-модульна технологія викладання української мови у вищій школі.</p>	<p>самостійна робота – 2 год</p>	<p>– знати сутність поняття «педагогічна технологія», класифікації технологій, особливості впровадження педагогічних технологій в інших країнах, основні аспекти проблемного навчання, сутність кредитно-модульної технології викладання української мови у закладах вищої освіти.</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела.</p>
9	<p>Тема 9. Організація діяльності магістрантів під час проходження практик.</p> <p>1. Роль практики у формуванні професійної компетентності магістрів. 2. Види практик. 3. Зміст і мета педагогічної навчально-виховної виробничої та асистентської практик магістрантів.</p>	<p>лекція – 2 год</p> <p>практичне заняття – 2 год</p> <p>самостійна робота – 2 год</p>	<p>– знати основні види практик; зміст і мету навчально-виховної виробничої та асистентської практик магістрантів.</p> <p>– розуміти, яку роль відіграє практика у формуванні професійної компетентності магістрантів.</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела.</p>

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів і письмове тестування – максимум 50 балів. Робота на практичних заняттях упродовж семестру оцінюється за 5-бальною шкалою та максимальною кількістю 20 балів. Під час виставлення допуску до іспиту враховуються навчальні досягнення, отримані в процесі оцінювання на практичному занятті (максимум 20 балів), при виконанні контрольних робіт (КР-1 – максимум 10 балів; КР-2 – максимум 10 балів) та самостійної роботи (максимум 10 балів). Загальна максимальна кількість балів за навчальний курс становить 100 балів.</p>
--	---

Вимоги до письмових робіт	<p>КР-1 полягає у розробці плану-конспекту лекційного заняття за поданою темою, КР-2 полягає у розробці плану-конспекту практичного заняття за поданою темою та моделюванні всіх етапів лекційних і практичних занять із використанням інноваційних методів.</p> <p>КР-1 оцінюється 10 балами (5 балів за розробку плану-конспекту лекційного заняття, 5 балів за моделювання лекції);</p> <p>КР-2 оцінюється 10 балами (5 балів за розробку плану-конспекту практичного заняття, 5 балів за моделювання).</p> <p>КСР оцінюється 10 балами (опрацювання всіх тем згідно з силабусом, на які розрахована самостійна робота; розробити тести до практичного заняття з контрольної роботи №2)</p> <p>Терміни виконання робіт – передостанні практичні заняття.</p>
Практичні заняття	<p>Закріплення й повторення теоретичних питань із вивчених тем курсу.</p> <p>На практичних заняттях здобувачі вищої освіти формують професійні мовно-комунікативні компетенції. Важливими аспектами лінгводидактичної моделі розвитку фахової майстерності майбутніх викладачів-словесників є обґрунтування принципів навчання, презентація ефективних форм, методів, засобів навчання у закладах вищої освіти.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Допуском до іспиту є отримання позитивної підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Для визначення рейтингового підсумкового контролю до уваги взято присутність здобувача на всіх заняттях, його активність та успішність під час виконання практичних завдань, підготовки самостійної роботи, написання контрольних робіт; відсутність пропусків і запізень на заняття; дотримання етики й культури поведінки на заняттях.</p>
Підсумковий контроль	<p>форма контролю: іспит;</p> <p>форма здачі: письмове тестування (50 завдань); структура завдання: 4 варіанти з однією правильною відповіддю, яка оцінюється в 1 бал.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>.

Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://cutt.ly/2wJeFdvU>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://cutt.ly/5wJeN6TU>.

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів

регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

<https://nmy.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Бедь В.В., Малишев А.О. Основи наукової організації праці студентів академії. Ужгород, 2001. 12-34 с.
2. Біляєв О.М. Методика мови як наука. *Дивослово*. 2002. № 11. С. 20-24.
3. Степко М.Ф. та ін. Болонський процес у фактах і документах. Київ, Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2003. 52 с. Режим доступу: <http://www.tspu.edu.ua>
4. Бондарчук Ю., Чуйко Г., Чуйко Н. Удосконалення форм і методів навчання відповідно до вимог Болонського процесу. *Вища школа*. 2005. № 2. С. 35-41.
5. Василюк А., Пахоцінський Р., Яковець Н.. Сучасні освітні системи: навч. посіб. Ніжин : НДПУ, 2002. 139 с.
6. Кремінь В.Г. та ін. Вища освіта в Україні: навч. посіб / за ред. Кременя В.Г., Ніколаєнка С.М.. Київ: Знання, 2005. 327с.
7. Володько В. Педагогічна система навчання: теорія, практика, перспективи: посібник для викладача. Київ : Педагогічна преса, 2000. 148 с.
8. Гронлунд Н.Е. Оцінювання студентської успішності: практич. посіб. Київ : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. 250 с.
9. Дороз В. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 176 с.
10. Єрмоленко С. Синергетика на заняттях із синтаксису у ВНЗ. *Українська мова і література*. 2006. № 3. С. 49-54.
11. Згуровський М. Основні завдання вищої освіти України щодо реалізації принципів Болонського процесу та забезпечення вимог сфери праці. *Вища школа*. 2004. №5-6. С. 54-61.
12. Колесникова І. Методичний аспект професійного дискурсу: лінгвістична «підтримка» наукової діяльності студента. *Українська мова та література*. 12 (460), 2006. С. 24-28.
13. Костриця Н. Пошуки нових форм проведення занять з української мови у вищій школі на нефілологічних факультетах. *Українська мова і література в школі*. 2004. №3. С. 53-54.
14. Мегем Є. Спільна творча діяльність викладачів і студентів – основа проектно-технологічної підготовки. *Вища освіта України*. 2005. С. 246-345.
15. Брінклі А., Десанте Б., Флегм М. та ін. Мистецтво бути викладачем: практич. посіб. / за ред. О.І. Сидоренка. Київ : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. 144 с.
16. Нагаєв В.М. Ефективність підготовки кадрів за модульно-рейтинговою технологією. Проблеми розробки та впровадження модульної системи професійного навчання «Модуль 2001»: зб. наук. праць. Київ: Науковий світ, 2001. С. 255-261.
17. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2007. 187 с.
18. Олексенко В. Ефективні шляхи вдосконалення змісту і форм підготовки спеціалістів ВНЗ. *Вища освіта України*. 2004. №2. С. 66-70.
19. Попова О. Ділова гра у роботі над мовленнєвою культурою студентів (до проблеми інтеграції курсів). *Українська мова і література в школі*. 2005. № 4. С. 50-52.
20. Горошкіна О. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навч. посіб. / за ред. Горошкіної О., Карамана С. Київ, 2015. 250 с.
21. Скнар О. Модернізація форм і методів навчання студентів у контексті кредитно-модульної системи. *Вища школа*. 2006. №3. С. 33-45.
22. Струганець Л. Мовно-комунікативна компетентність учителя-лідера: навч. посіб. Київ, 2016. 213 с.

23. Тичина А., Грищенко Г. Модульна система вивчення оцінки знань студентів. Київ: УДПУ, 1994. 162 с.
24. Яворська С.Т. Внесок учених у методику навчання мови. *Українська мова*. 2004. № 4. С. 117-126.
25. Яворська С.Т. Становлення методики української мови як науки: постаті, проблеми (кінець 80-х початок 90-х р.). *Наука і освіта: науково-практичний журнал Південного наукового Центру АПН України*. Одеса. 2004. № 4-5. С. 5.

Інформаційні ресурси

<http://subject.com.ua/lesson/mova/>
<https://www.schoolife.org.ua/usi-uroky-ukrajinskoji-movy-ta-literatury/>
http://getalosveta.blogspot.com/p/blog-page_40.html
http://ukrmogim.blogspot.com/p/blog-page_9409.html
http://filologinya2010.blogspot.com/p/blog-page_55.html
http://www.parta.com.ua/ukr/books/ukr_mova/
<https://academia.in.ua/?q=content/шкільні-підручники-з-української-мови>
<http://ukrlitera.ru/index.php/ukr-mova-ta-literatura/kalplanukr>
http://nico-ukr.at.ua/news/kalendarni_plani/1-0-3

Грещук Валентина Василівна
кандидат філологічних наук, доцент